

set. Ille vero suarum morbos ovium statim curare aggressus, Adulphi præsertim Signini quondam comitis, ab eodem capitur, atque in vincula conjicitur. Custodiæ locus fuit castrum Viculum, a quo non longe abest Lepinus mons, ubi ipsa condita est Signia. Ibi vero gravia et atrocita multa perpessus, cum vehementissima siti laboraret, aquam sibi e proximo haustam puteo afferri jubet, quam cum libasset, melioris notæ vinum esse deprehendit. Eam qui attulisset verbis castigat, quod pro aqua vinum porrexisset. Ille vero jurejurando culpam deprecatur, cum itidem etiam frigidam jussus attulisset, ad episcopi benedictionem toties in vinum conversa est aqua. Eo miraculo percussus comes Adolphus, sui que facinoris conscius, ne peccando identidem culpam cumlaret, ac bonorum odium magno cum suo dedecore susciperet, episcopum custodia liberatum dimisit.

LECTIO III. — Fuit autem S. Bruno in sacrarum literarum lectione et meditatione valde frequens; quod ejus declarant egregiæ lucubrationes. Scripsit enim in quinque libros Moysi, in Judicium librum, in libros Regum, in psalmos David, in Cantica canticorum, in Isaiam prophetam, in Job, in Apocalypsim. Edidit quoque 155 quas ad populum habuit homilias, et sermones 69, in quibus et eruditio, et pietas ejus elucet. Cujus sanctitatem et sapientiam tanti fecit Paschalis II illi ut legationes in Gallias et Siciliam mandarit, ubi et Ecclesias ordinavit, et morum disciplinam restituit. Magnæ synodo Lateranensi habitæ laudabiliter interfuit, in qua legibus abrogatis iis, quas pontifex Romanus, cogente Henrico V imperatore, tulisset, invictus vehementissime studuit. Et cum sedisset in episcopatu annis 34, excessit e vita Signiæ xv Kal. Augusti an. 1125, ætatis annos 73, editis multis miraculis. Quem postea Lucius III P. M. Signiæ anno Natalis Domini 1183,

A quinquagesimo octavo post beati Brunonis excessum in sanctorum numerum retulit. In ejusdem postea honorem Honorius III an. Sal. 1223, pontificatus vero sui vii, Petro Prænestinensi, Nicolao Tuscanano, et Andrea episcopis cardinalibus administris aram suis ipse manibus solemniter dedicavit.

Opportunum ducimus hic referre decretum synodi Alexandrinæ die 12 Novemb. an. 1618 de mandato D. Erasmi Pallavicini ejusdem urbis episcopi, et apud Ferdinandum II Austriacum imperatorem apostolicæ sedis nuntii, quod ita se habet. Consuluit antiquitas, nec hisce temporibus abolevit consuetudo, ut illustrium virorum gesta publice commendarentur historiæ, quo perpetuo, quantum fieri potest, in sæculo vivant, quem nos morem probatum B prosequentes, memoriæ ac simul venerationi non modo vestræ, sed et cujusque posteritatis commendare contendimus virum, non solum ex gestis sæcularibus, aut virtutibus, humanisve scientiis illustrem; sed divinis etiam imbutum disciplinis, gloria æterna fruentem, ut merito in hominum memoria versetur, et digna veneratione colatur, qui ad gaudia transit angelorum. Cum itaque beatus Bruno Signiæ civitatis episcopus ex oppido Solerit hujus diocesis, ex cujus etiam symbolo hanc ipsam civitatem constructam fuisse non ignoramus, gloriosam originem duxerit, congruum nobis visum est, ut tanti sancti in tota Alexandrina Ecclesia pietatis argumento officium recitari debeat. Quo circa præsentis decreto ordinamus, ut in festo ipsius sancti, qui ex martyrologio Romano celebrari consuevit die 18 Julii, fiat officium de ipso sancto Brunone C episcopo et confessore duplex cum octava. Hujusmodi autem officium omnino fiat tam in ecclesia quam extra, ac etiam tam publice quam privatim, ac propterea sancimus ut quotannis in Calendario referatur.

TESTIMONIA SCRIPTORUM ECCLESIASTICORUM

DE SANCTO BRUNONE.

I.

Petrus diaconus monachus Cusiensis, De viris illustribus Cusiensibus, cap. 34.

Bruno Signiensis episcopus et Cassinensis abbas, insignissimus et splendidissimus Ecclesiæ defensor, et doctor, inter multa et præclara ingenii sui monumenta scripsit (69) rogatu Signiensium canonicorum Expositionem super Psalterium, super Genesim,

(69) S. Bruno in præfatione ad commentarium super Psalmos aliter monet de iis, qui eum ad psalmodum expositionem impulerunt. Facto enim verbo de prima expositione, alterius sic meminit: « Rogatus igitur ab amicis, et præcipue a Peregrino venerabili abbate dedi operam, ut hæc quoque sicut illa propriam haberet interpretationem. » Hic est commentarius in psalmos, quem hoc in volumine complexi sumus. Erravit ergo Petrus Diaconus di-

D super Exodum, super Leviticum, super Numerum, super Deuteronomium, super Cantica canticorum, super Judicium (70). Fecit et sermones hos: De laudibus Ecclesiæ in dedicatione Templi, De paradiso, De arca Noë, De tabernaculo fœderis, De templo Salomonis, et De muliere, per quam Ecclesia significatur; De civitate S. Jerusalem, De basilicis quæ ab episcopis dedicantur. Item De Evangeliiis; de ornamentis Ecclesiæ, De fide, De spe, De charitate,

cens precibus canonicorum Signiensium elaboratam fuisse illorum expositionem.

(70) In cap. 2 Prolegom. I, ubi dictum fuit Petrum Diaconum inter adnotata S. Brunonis opera, mentionem non habuisse de ejus comment. in prophetam Isaiam, addi debebat hoc in catalogo, in quo proprius hujusmodi mentionis erat locus. Cæterum in Vita ejusdem sancti Petrum Diaconum Isaiæ expositorem dixisse fatemur.

De quatuor virtutibus; De humilitate, De misericordia, De pace, De patientia, De castitate, De obedientia, De abstinentia. Ubi Ecclesia ornatur, De novo mundo, De coelis novis, De mari, et De piscatoribus novis, De arboribus novis, De animalibus novis. De festivitibus festivitatum, id est de S. Trinitate sermones tres; De Nativitate Domini, De Circumcisione, De Epiphania, De octava Epiphaniae, De Palmis, De coena Domini, De Pascha, De Ascensione Domini, De Pentecoste, De nativitate S. Mariae, De Annuntiatione, De Purificatione, De Assumptione ejus. De virginibus sermones tres, De martyribus sermones tres, De martyribus sermones septem; homiliam in festivitibus confessorum, aliam in festivitate S. Benedicti, cum sermonibus duobus de pontificibus; quatuor De S. angelo; De apostolis homilia quinque; De pluribus martyribus homiliae tres, De uno martyre homiliae tres; De dedicatione Ecclesiae, in Adventu Domini, Dominica II De Adventu, Dominica III De Annuntiatione B. M. Virginis duas; De Dominica IV Adventus. In vigilia Nativitatis D.; in die Nativ. D. homiliae tres, in S. Stephani, in S. Joan. evangelistae, in festivitate Innocentium. In Dominica I post Natalem Domini, in octava Natalis Domini, in Epiphania; Dominica I post epiphania, Dominica III, IV et V. In Purificatione S. Mariae, in Septuagesima, in Sexagesima, in Quinquagesima, in Cinere, et cilicio. Feria VI, et Sabbato in capite quadragesimae, usque in coenam Domini hom. XL. In Coena Domini, Sabbato sancto, in festivitate Paschali, in feria secunda, tertia, quarta, quinta, et sexta, et Sabbato in octavis Paschalibus, in Dominicis I, II, III et IV post octavas Paschae, in processione majori, in festivitate apostolorum Philippi et Jacobi, in Inventione S. Crucis, in S. Angelo, in Ascensione Domini, in Dominicam I post Ascensionem Domini, in Pentecoste. Dom. I post oct. Pent. Dom. II, III et IV. In S. Joan. Baptistae, in vigilia apostolorum Petri et Pauli, et in die eorum. In Domina I post Natalem apostolorum homiliae XXIV. In S. Laurentio, in Assumptione S. Mariae, S. Matthaei, Vig. S. Andreae, et in die ejusdem. Fecit et sermonem de S. Scholastica, sermonem De translatione S. Stephani e civitate Constantinopolitana ad Arcem Romanam: versus in laudem S. Mariae: homiliam in decollatione S. Joannis Baptistae, in Nativitate S. Mariae. Fuit autem temporibus Henrici IV et V imperatorum. Sepultus est in episcopatu suo apud civitatem Signinam.

II.

Sixtus Senensis. *Actuar. in Bibl. Sanct. p. 513, cum additis P. Pii Milane O. P. edit. Neapol. an. 1742.*

Sanctus Bruno, seu Brunus, Italus Ligur, ex illustri Astensium sanguine, episcopus primus Signinus, seu Signiensis, deinde abdicato episcopatu monachus Casinensis, et postea omnium fratrum concordia voluntate abbas electus praefuit annis tribus et decem menses; sed a Paschali II R. P. coactus ad suum rediit episcopatum. Scripsit commentaria in Pentateuchum, in Job, in Psalterium, in Canticum Zachariae, homiliae seu serm. CLXIV, et quamplura alia theologica opera, quae omnia studio et cura Mauri Marchesii, ut Cavius scribit in unum collecta, et auctori suo vindicata duobus tomis in-fol. fuerunt Venetiis impressa an. 1651. Obdormivit in Domino an. 1125, vrid. Kal. Septemb.

III.

Robertus cardinalis Bellarminus, cum Supplementis Philippi Labbei, edit. Venet. an. 1721, p. 351.

Librum De laudibus Ecclesiae, ac proxime sequentes omnes, quos patriarchae suo sanctissimo vindicant Carthusiani, non ad eum, sed ad Brunonem Signiensem episcopum, S. R. E. cardinalem pertinere conatur evincere multis argumentis D. Maards

A Marchesius, Panormitanus, congreg. Casinensis. monachus in dissert. historica, quam operibus editis praemisit.

Inter Brunonis scripta memoratur Vita S. Leonis papae IX amplius ea quam scripsit Wibertus archidiaconus, a Sirmundo edita an. 1615, cum Vita Caroli Boni Flandriae comitis.

Brunonis meminerunt praeter ceteris Petrus Diaconus in Casinensi Chronico, cardinalis Baronius tom. XII Annalium, Marcus Anton. Scipio in elogiis abbatum Casinensium, Ferdinandus Ughellius tom. I Ital. Sac., in Signinis episcopis, et Philippus Malabayla in disquisitione de ortu, canonicatu, et recessu a Cassinatibus S. Brunonis, quem docent obiisse die 18 Julii anno circiter 1125 et a Lucio III in sanctorum numerum relatum. D. Lucas Dacherius edidit tom. XII, p. 79, Spieilegii, opus S. Brunonis De consecratione Ecclesiae perfectius editione Veneta facta a Marchesio.

IV.

Jacobus Le Long in Biblioth. Exegetica, p. 651.

Bruno Ligur civitatis Astae, ex familia Soleria, Benedictinus, abbas Casinensis, deinde episcopus Signiensis, obiit an. 1123. Ejus opera sunt:

1. Commentarium in Pentateuchum.
2. In Job.
3. In Psalterium juxta vulgatam versionem.
4. In Cantica canticorum.
5. In Apocalypsim; quae opera publicata fuere in duobus voluminibus comprehensa Venetiis an. 1651, et in Bibliot. PP. Lugdunensi.
6. In Lib. Judicum.
7. In Judith.
8. In Isaiam.
9. In quatuor Evang. Parisiis Bibl. S. Victoris Cod. 815, et Turini in Bibl. Ducis Sabaudiae.

Commentaria autem in librum Judicum, et in Isaiam exstant in Bibl. Carthusianorum monasterii S. Barthol. ad Anagninam.

C Aliud opus, scilicet commentarium, scripsit in psalmos, ut ipse testatur in ejus praefat: « Cum essent adolescentulus exposui Psalterium secundum aliam translationem; » quod quidem explicatur ab auctore anonymo ipsius Vitae, operibus excusis praefixae: « Rogatus, inquit, a quibusdam Ultramontanis Psalterium secundum Gallicanam translationem compendiosa expositione percurrit. »

S. Bruno Germanus Coloniensis Carthusianorum institutor obiit an. 1101; ejus opera sunt: 1. Expositio in psalmos David. 2. Commentaria in omnes Epistolas Pauli edit. in-fol. Paris. 1509, iterum Paris. 1524, in-fol., Colon. 1614, 1640. Non desunt qui haec opera Brunoni nostro adjudicant, et Astensi ascribenda esse contendunt.

S. Brunonis homiliae seu sermones 144, Eusebio Emiseno, aut Eucherio Lugdunensi, aut aliis nominibus perperam ascripti sunt:

- D Tractatus in Canticum Zachariae.
- Tractatus De incarnatione Domini.
- Argumentum De sacrificio azymi.
- De sacramentis, Eccl. mysteriis, atque eccl. ritibus opusculum.

Vita S. Petri Anagnini.

Vita S. Leonis papae IX, cui additur responsio ad questionem: *Cur corruptus Ecclesiae status.*

Sententiarum libri sex.

Opusculum De consecratione ecclae. edidit Lucas Dacherius, Spicil. tom. XII, pag. 79.

V.

Ferdinandus Ughellius abbas Cisterciensis in Italia Sacra, de episcopis Signinis tom. I, pag. 1276.

Sanctus Bruno Astae natus ex familia Soleria nobilissima, Castellii Solerii domina Andream Scythamque habuit parentes. In monasterio S. Perpetui ordinis Benedictini primis disciplinis excultus.

deinde Bononiæ altiores facultates prosecutus est, nempe canonicam et jurisdictionem. Astensis canonicus electus Romam sub pontificatu Gregorii VII, profectus in publico Romano concilio Berengarium, impie de sacramento altaris sententiam disputando repressit profligavitque, ita ut a summo pontifice honoris ac celebris victoriæ ergo Signinus crearetur episcopus. Quam quidem Ecclesiam ad annos multos sapientissime gubernavit, donec tranquillioris vitæque contemplatricis desiderio tactus, abdicato onere, monachum Casinensem professus est an. 1104, in quo a Paschali II pontifice missus in Gallias est, ubi celebrem synodum celebrasse narratur a Petro Diacono lib. iv, cap. 33, cujus legationis frequenter meminit Ivo Carnotensis. Reversus inde ad claustrum an. 1107, ex decessu Othonis abbatis, Casinensis abbas omnium monachorum consensu electus est Idib. Nov. Præfuit ad annos 3, et menses 10, quibus exactis, cum inter ipsum et Paschalem pontificem controverteretur, an præstaret magis præesse cœnobio, an episcopali munere fungi, pontificis reverentia victus, abbatiæ munus renuntiavit, atque ad Signinam Ecclesiam rediit, quam summa pietatis laude, deinde, ut prius fecerat, rexit. Scribebat autem Bruno in otio sapientiam; siquidem hæc ejus monumenta in monte Casino adhuc visuntur.

In Genesim lib. 1, in Exod. lib. 1, in Judic. lib. 1, in Psalmos lib. 1, in Apocalypsim lib. 1, Sententiarum libri sex. Sermones Dominicales, ac De sanctis. Homiliæ diversæ. In Psalmos aliam edidit expositionem, ut ipse fatetur. Extat hujusmodi expositionis codex ms. apud abbatem Hilarionem Rancatum. Hanc vitam cum cœlesti commutavit sub Calixto II an. 1125, xv. Kal. Aug.; a Lucio III inter sanctos relatus est ab ejus decessu anno 58. Baronius in Martyrolog. Romano, die 18 Julii memoriam habet. Plura autem de eo Leo Ostiensis in Chron. Casin. lib. iv, cap. 31, et in litteris Paschalis anno vero 1126. Honorius III pontifex suis manibus S. Brunoni in eadem cathedrali dedicavit altare. At ipse Bruno in eadem cathedrali altare B. Mariæ V. consecravit, ut antiqua fert inscriptio.

VI.

Franciscus Combefisius. Volum. I Bibl. concion., p. 8., edit. Paris. 1662.

Sanctus Bruno patria Astensis, Signiensis episcopus, ac abbas Montis-Casini, illarum auctor homiliarum, quæ Eusebii Emisani nominæ pridem vulgate sunt, ac Alcuini Homiliario postremæ editionis Coloniensis insertæ. Evincit rem Maurus Marchesius Panormitanus congreg. Casinensis, dissertatione de Bruno, et libris ab eo conscriptis, quæ præfixa est editioni operum ejus Venet. 1651. Quod vero attinet ad Sententiarum libros sex, quorum primus est De laudibus Ecclesiæ, qui ipsi sanctissimæ Carthusianorum patriarchæ in aliquibus codicibus majoris Carthusiæ inscripti inventuntur, ex quibus etiam sex sumptæ sunt lectiones ad officium ejusdem S. patriarchæ, ægre adducor ut assentiar Marchesio. Pugnant codicibus codices: asserenti Petro Diacono in opere De viris illustribus monasterii Casinensis lib. iv, cap. 31, ubi accurate percensens Brunonis Astensis libros, hujus tanti operis, ac velut palmarii nullam mentionem facit (71), sed postremum illud homiliasticum, ac sermonum opus pseudoeusebianum adducit. Styli affinitas, in qua Marchesius sibi presidium putat, magis forte ipsi ollicit. Potuit sanctissimus patriarcha tanti S. Benedicti meminisse titulis, quem vitæ

(71) Hic Combefisium aut memoria lapsum, aut Petri Diaconi testimonium de operibus S. Brunonis non legitis quod primo collocavimus, manifeste evincitur. Libros quidem Sententiarum non nuncu-

monasticæ singularem patronum, ac exemplar, ducemque novus ipse novæ militiæ initiator, pleraque inuatus a Benedicto haberet. Hæc si levia videantur, malitque stare ab altero Brunone, qui domestica exempla, ac documenta apud suos urgeret, exque temporis et auditorum ratione stylum componeret non contendo, per me licet. Vixit in episcopatu Bruno supra annos 40, ex quibus aliquot egit monachus, aliquot abbas in Monte-Casino. Obiit anno 1101.

VII.

Natalis Alexander. Hist. eccl. sæc. XII.

Bruno Astæ, apud Insubres ex familia Soleria nobilissima natus, sanctitate et doctrina clarissimus, Berengarium hæresiarcham in synodo Romano anno 1079 confutavit. Deinde a Gregorio VII, qui huic synodo præerat, Signinus episcopus creatus, cum annos aliquot pastorale munus summa cum laude exercuisset, desiderio contemplationis illectus, Casinum migravit, ac religiosam vitam professus est, et Casinensis abbas electus; sed instante populo ad Ecclesiam suam apostolicæ auctoritate redire jussus, anno circiter 1125 ad vitam migravit immortalen. A Lucio III pontifice maximo sanctorum numero ascriptus est. Inter multa et præclara ingenii sui monumenta scripsit rogatu Signiensium canonicorum Expositionem in libros Judicum, in Psalterium, et Canticum canticorum. Item sermones plurimos, quos inter Petrus Diaconus lib. De viris illustribus cxxxiv eos enumerat, quos Theodorus Petrus Carthusiæ Coloniensis alumnus sub nomine S. Brunonis Carthusianorum patriarchæ edidit tom. III operum ejus. Quos sane ipsius non esse cum Petri Diaconi auctoritas, tum alia monumenta evincunt. S. Bruno Signinus episcopus, et Casinensis abbas, « splendidissimus Ecclesiæ defensor, et doctor » a Petro Diacono prædicatur. Brunonis Signini episcopi expositiones De consecratione Ecclesiæ ad Gotsfredum Magalonensem episcopum; item De consecratione Chrismatis; De significatione vestimentorum sacerdotalium edidit D. Lucas Dacherius tom. XII Spicilegii.

VIII.

Arnoldus Wion Belgæ, monachus S. Benedicti de Mantua in libro cui titulus: Lignum vitæ, p. 1, pag. 19, edit. Venet. anno 1595.

Sanctus Bruno, sive Brunnus, ex illustri Astensium sanguine, episcopus primus Signiensis, deinde abdicato episcopatu monachus Casinensis, postmodum ab Othonis 44 abbatis obitu, omnium fratrum concordii voluntate abbas 45 an. 1107, Id. Novembribus electus, præfuit annis 3, mensibus decem, quibus elapsis, a Paschali II coactus, ann. 1111, Idibus Septembris abbatiæ deponens ad episcopatum suum reversus est, ubi in sancta conversatione ad finem usque perseverans migravit ad Dominum pridie Kal. Septemb.

Cum non minus doctrina quam sanctitate floreret scripsit plura opera, videlicet:

In Genesim, in Exodum, in Leviticum, in Numeros, in Deuteronomium, in Cantica canticorum, in Judicum, in Psalmos, in Isaiam, in Apocalypsim.

Sententiarum libri sex, qui sunt in bibl. Casinensi in membranis sermones 69, De Dominicis et præcipuis anni festivitatis lib. 4, quorum primus De laudibus Ecclesiæ, habetque sermones 9; secundus De ornamentis Eccl. continet sermones 12, tertius De novo mundo serm. 10, quartus De præcipuis festivitatis anni complectitur sermones 36.

pavit; verum titulos singulos capitum, seu sermonum descripsit. In quantis hic erraverit Combefisius; quæ a nobis producta sunt in Prolegomenis, et in Vita satis manifestant.

Hi erant apud me in membranis; sed eos amicitiae ergo dono dedi D. Constantino Syracusano monacho Catanensi.

Homilias de diversis 155, quæ eædem sunt a Possevino descriptæ.

IX.

Antonius Possevinus *soc. Jesu. In Apparatu sac.*, pag. 243, edit. Colon. Agripp., a. 1608.

Bruno, sive Brunus, Ligur ex illustri Astensiun sanguine, et vir sanctus, episcopus primo Signinus; deinde abdico episcopatu, monachus Casinensis, postea ab Othonis 44 abbatis obitu, omnium fratrum concordia voluntate abbas 45, an. 1107, electus, præfuit annis tribus, et mensibus decem, quibus clapsis a Paschali II, coactus an. quarto Idibus Septemb. abbatia relicta ad episcopatum suum reversus est, quem sancte administrans migravit ad Dominum pridie Kal. Sep., an. 1125, scripsit:

In Genesim lib. 1.
In Leviticum lib. 1.
In Numeros lib. 1.
(*Et hi tres sunt in biblioth. Casin. mss.*)
In Deuteron. lib. 1.
In Cantic. canticorum lib. 1.
In Exodum lib. 1.
In Judicum lib. 1.
In Psalmos lib. 1.
In Isaiam lib. 1.
In Apocalypsim lib. 1.

Libri sex Sententiarum, qui exstant in bibl. Casinensi in membranis, serm. LXIX De Dominicis et præcipuis anni festivitibus lib. iv. Quorum primus est De laudibus Ecclesiæ, ac continet sermones IX. Secundus De ornamentis Ecclesiæ, sermones XII. Tertius De novo mundo, serm. X. Quartus De præcipuis festivitibus anni serm. XXXVI. Constantinus autem Syracusanus ordinis S. Benedicti monachus Catanensis hosce omnes dono accepit ab Arnolde Wion. Homilias porro scripsit de diversis, quarum apud Arnoldum exstant sequentes mss.

In Dominica I Adventus incipit: *Duos discipulos.*

In Dominica II Adventus incipit: *Quibus interrogantibus.*

In Dominica III Adventus incipit: *Jounas Baptista.*

In Dominica IV Adventus incipit: *Omnes enim existimabant.*

In feria vi Quatuor Temporum incipit: *Virgo Deo plena.*

In pervigilio Nativitatis Domini: *Primum autem quærendum est.*

X.

Guillelmus Cave. *In Historia litteraria scriptorum ecclesiasticorum sec. Hildebrandini*, pag. 559, edit. Coloniae Allobrog., anno 1720.

Bruno patria Langobardus in Villa Soleria apud Insubres ex illustri Astensiun prosapia natus, Andree, et Willæ filius, pietatis et studiorum tirocinia posuit; inde in Etruriam transiens inter canonicos Senenses cooptatus est. Hinc Romam venit, et coram Gregorio VII, adversus Berengarium in synodo Romana anno 1079 disputavit; episcopus Signiensis mox designatus. Cumque vehementer pontifici ea in re reniteretur, pia quadam fraude a Gregorio circumdatus onus impositum suscipere coactus est. Claruit præcipue circa annum 1087. Anno 1096, concilio Turonensi interfuit. Post plures in episcopatu transactos annos, solitudinis desiderio victus, anno 1104 Casinum aufugit. Euixis precibus Paschali pontifici oblati episcopatum suum repetunt Signienses. Ille pontificis auctoritate compulsus ad suam sedem rediit. Eodem anno a pontifice missus est

primo ad Rogerium Apuliæ comitem, deinde cum Boemundo Antiochiæ principe in Gallias, ubi concilium Pictaviense celebravit. Anno 1107 Casinum reversus ejusdem cœnobii abbas eligitur, Paschale papa electionem comprobante, atque illud ei elogium reddente, dignissimum esse, cui se vita functo Christianæ reipublicæ gubernacula traderentur. Anno 1108, Paschalem ad synodum Beneventanam comitatus est. Anno 1111, pontificis jussu sese abbatis munere abdicavit, et ad Signienses reversus anto demum 1125, prid. Kal. Sept. in Domino obdormivit, episcopatus anno 44.

OPERA.

Commentaria in Pentateuchum.

Commentarius in Job.

Commentarius in Psalterium.

Commentarius in Cantica canticorum.

Commentarius in Apocalypsim.

B Homiliæ seu Sermones CXLIV Eusebio Emiseno, aut Eucherio Lugdunensi perperam ascripti.

Tractatus in Canticum Zachariæ.

Tractatus De incarnatione Domini.

Argumentum De sacrificio azymi.

De sacramentis, Ecclesiæ mysteriis, atque ecclesiasticis ritibus opusculum.

Vita S. Leonis IX papæ.

Responsio ad quæstionem, *Cur corruptus Ecclesiæ status?*

Vita S. Petri episcopi Anagnini.

Sententiarum libri sex. De laudibus Ecclesiæ. De ornamentis Ecclesiæ. De novo mundo. De festivitibus festivitatum. De laudibus B. Virginis. De martyribus, confessoribus, etc.

Opuscula ista inter Brunonis etiam Carthusiani opera habentur.

Prodierunt Brunonis opera a Mauro Marchesio monacho Casinensi in unum collecta auctori suo vindicata, et notis illustrata. Venet. an. 1651, duobus tomis in-fol., et exinde in bibl. PP. tom. XX, pag. 294.

Opusculum Brunonis De consecratione Ecclesiæ integrus edidit Lucas Dacherius Spiel. tom. XII, pag. 79.

XI.

Ludovicus Ellies Dupinius, *Bibl. script. etc.*, edit. Paris., tom. X, p. 159.

Bruno Astensis ejusdem urbis ecclesiæ cathedralis canonicus, et postea etiam canonicus Senensis, Romam venit Gregorio VII pontifice, eoque præsentem contra Berengarium disceptavit; propterea Signiensi episcopatu remuneratus est. In montem Casinum se recepit, Paschale II Ecclesiam gubernante, qui ejus recessum ægre tulit; a quo revocavit, ut in Galliam, et in Siciliam apostolicæ sedis legatum mitteret. Aliquot annis archimandritam Montis Casini egit; sed ad suum tandem episcopatum remeavit, ubi functus est vita anno 1123.

Hujus auctoris opera a Mauro Marchesio monacho Casinensi Venetiis edita fuere an. 1651, in duo volumina distributa. Primum continet commentaria super v libros Moysi, super librum Job, super Psalmos, super Canticum canticorum, et super Apocalypsim, in quibus commentariis moralem sensum potius quam alium prosecutus est. Secundum volumen complectitur cxl. sermones; quorum pars maxima sub nomine Eusebii Emiseni, aut Eucherii Lugdunensis publicata fuerat. Continet etiam tractatum super Canticum Zachariæ, tractatum De incarnatione, et De sepultura Christi Domini. Agitur de tempore, quo idem Dominus in sepulcro remansit; tractatum De usu Azymorum contra Græcos. Expositionem insuper aliquorum ecclesiasticorum rituum. Item Vitam Leonis papæ IX, tractatum ei annexum De statu corrupto Ecclesiæ, ubi disserit de ordinationibus ab episcopis

hæreticis, vel schismaticis factis; Vitam pariter S. Petri Anagninæ episcopi; binas litteras, unam Petro episcopo Portuensi, alteram Paschali II. Sententiarum libros vi, vel sermones varios morales, qui Brunoni Carthusianorum institutori ascripti fuerunt; sed a Marchesio Brunoni Signiensi vindicati, non tam ex testimonio Petri Diaconi, quam ex styli conformitate ex frequentibus commendationibus institutionis S. Benedicti, quam profitebatur, et quod se commentatorem dicat libri Apocalypsis, a Brunone Carthusiano non illustrati. Additum est commentarium super Psalmos Othonis monachi Casinensis, S. episcopo dicatum. Tractatus autem De sacramentis, seu De Ecclesiæ ritibus a Brunone pariter exaratus excusus fuit a Luca Dacherio tanquam novum inventum, quamvis in editione Veneta impressus haberetur.

XII.

Augustinus Calmet in Bibliotheca Sacra.

Bruno e Solerio in Astensi diocesi oriundus, unde ipsi Astensis nomen, undecimo vivebat sæculo, et decessit an. 1120, sive 1125. Bruno Signiensis etiam appellatur, quod ad episcopalem Signiensis Ecclesiæ cathedram in agro Romano evectus fuerit. Dein ad montem Casinum se recepit, ubi ejus cœnobii abbas inauguratus est. Commentaria in Pentateuchum, in Job, in Psalmos, Isaiam, Cantica canticorum, Apocalypsim excusa in Bibl. PP., ex eo scriptore supersunt. Creditur auctor commentarii in epistolas S. Pauli, et quorundam aliorum operum, quæ sub nomine S. Brunonis Carthusiæ institutoris prodire. Ejus opera studio Mauri Marchesii decani Montis Casini in unum corpus prodire anno 1651; morali, et allegorico sensu præcipue inharret.

XIII.

Joannes Albertus Fabricius in Bibl. Latina mediæ et infimæ ætatis, cum additionibus Joan. Dominici Munsii, edit. Patav. an. 1754, pag. 287. S. Brunonis Astensis opera omnia a Marchesio publicata describuntur.

Sententiarum libri sex, qui non differunt ab his quos Carthusienses S. Brunoni institutori suo tom. III opp. ejus tribuerunt, S. Bruno Signiensis agnoscendus est auctor, ut anonymus Mellicensis agnovit, cap. 85.

Præter hæc in collectione operum ejus obvia, traditur Bruno hic scripsisse commentaria adhuc inedita in lib. Judicum, in Judith, et in Isaiam, ut Jacob le Long in ejus Bibl. Etiam versus ejus in laudem B. M. V. a Petro Diacono memorantur. Adit autem eruditissimus Mansius. In Bibliot. Riccardiana exstat ms. sac. xu, opusculum ineditum S. Brunonis Astensis De muliere forti. Reperitur etiam in eo expositio in Cantica canticorum multum discrepans ab ea quæ prodit in Bibl. PP., cujus operis fragmentum exhibet claris. Launi in catalogo ejusdem Bibl., qui et addit geminas epistolas ejusdem adhuc ineditas.

XIV.

Remigius Ceillierus. Hist. scriptorum sacrorum t. XXI, p. 101.

Bruno rogatus a S. Petro Damiani Isaiam et Apocalypsim commentariis suis illustrat, sed lucubratio illa in Isaiam adhuc in tenebris jacet. Commentarium autem in Apocalypsim in septem libros secundum numerum Ecclesiarum, vel episcoporum divisum est.

De Brunone Astensi mentionem habet P. le Long in bibl. Historic. Gallorum p. 654, ubi loquitur de duobus commentariis ejusdem S. Brunonis ineditis super libros Judicum, et Judith. Petrus Diaconus monachus Casinensis non memorat nisi commentarium super lib. Judicum. Scripsit pariter S. Bruno Vitam S. Petri Anagninæ episcopi. Vid. Bolland. d. c.

A 13 Augusti. Item tractatum edidit de statu Ecclesiæ sæculo xi, qui cum aliis ejus operibus in tom. XX Bibl. Patrum edit. Lugdun. apud Annissonios reperitur. Ejus opera propter styli nitorem vel concinnitatem, itemque propter eruditionem, solidamque pietatem, quibus universim redundant, valde sunt commendanda.

XV.

Joan. Baptistæ Mari Romani S. Angeli in foro piscium canonici. Adnotatio in Petrum Diaconum.

Sanctus Bruno Astæ natus est ex familia Soleria nobilissima, a Gregorio VII episcopus Signinus creatur in virtutum ac doctrinæ præmium, quod Berengarium impie De sacramento altaris sententem in publico Romano concilio disputando profligasset, deinde desiderio vitæ contemplatricis lactus, aldicate onere episcopali, monachum Casinensem professus est anno 1104, ubi postea omnium monachorum suffragio abbas Casina electus anno 1107, Idibus Novembris, ibique præfuit annis tribus, et mensibus decem; quibus exactis, ad Ecclesiam Signinam, quam perinvitus acceperat, rediit, pontificis reverentia victus. Nos vero ne tanti doctoris laudes culpa deteramus ingenii, calamique parum felicitis, illum aliis mittimus laudandum. Opuscula Brunonis duobus distincta tomis in lucem prodierunt anno 1651 Venetiis, studio et opera D. Mauri Marchesii Casinensis decani, scholisque etiam illustrata, et licet non omnes lucubrations, quæ in nostri Petri Elencho descriptæ sunt, inibi legantur, multæ tamen, quas Petrus præterit, ibi habentur: nonnullæ vero mss. exstant Taurini in nobilissima, ac celeberrima bibliotheca serenissimi Sabaudia ducis, præsertim vero commentarius in cuncta quatuor Evangelia, uti etiam aliqua in bibl. illustrissimi D. Caroli de Montchal archiep. Tolosani, scribit Philip. Labbeus in nova bibliotheca mss. librorum p. 195. Forsan tempus, quod publica abscondit, et occulta manifestat, Dei miseratione orbem tanti ditabit continuo thesaurus. Consule Actuarium de script. eccles. Auberti Miræi in Brunone, ac virum clariss. Theophilum Raynaudum Soc. Jesu. De malis ac bonis libris, part. 1, croct. 10, in Eusebio Emiseno, et in Brunone Carthus. fol. 131 et 138. E valle miseriarum in montes æternitatis ascendit Bruno anno 1125, xv Kal. Aug. cum multis tam in vita quam in morte clarisset miraculis, relatus postea inter sanctos a Lucio III, ut videre est in inscriptione marmorea, quæ in Signina cathedrali spectatur. Vide etiam Apparatum ad præfata edita opuscula S. Brunonis. Opera autem omnia S. Brunonis Astensis recusa reperiuntur in bibl. PP. edit. Lugd. tom. XX, p. 1294.

XVI.

Joannes Maria comes Mazzuchellius, tom. II, part. 1v, pag. 2227.

Bruno Astensis et ex gente Solari, aut Soleria ortus a pluribus scriptoribus affirmatur; qui sunt Ecclesia in catalogo script. Pedemont. pag. 42, Ughellius Ital. Sac. tom. 1, col. 1256, Rosotti Syllab. scrip. Pedemont. p. 127, Leiferius in histor. pœtic. et pœm. mediæ ævi, et alii. Ex opposito alii scriptores eundem Brunonem ex familia Astensi progenitum dixere, ut Possevinus, tom. 1 Appar. sac. pag. 253 et pag. 383; Ciacconius in Bibl. col. 458, Cave Histor. eccl. p. 539; Milantes tom. I Bibl. Sixti Senen. pag. 513. Actuar. in Bibl. Sanct., Einsingierius, etc. Gabriel autem Busselin in Histor. universali, Porta in Alexandria illustrata p. 220, et Quadrius, vol. 2, Brunonem Solerii oppido natum. Sopranius, et Oldoinius inter scriptores Ligures numerant. Oldoinius, et Teisseirius S. Brunonem cardinalem dixere, eumque tribus annis, et decem mensibus Casinense monasterium rexisse.

Auctores, qui de S. Brunone Astensi scripserunt,

sunt Baronius *Histor. ecc.* xii, et in notis ad *Martyrolog.*, Leo Ostiensis *Chronic. Casin.* lib. iv, cap. 34, ejusque continuator Petrus Diaconus, anonymus *Mellicensis De script. eccl.* cap. 83; Bolland. *Act. SS. mensis Julii*, Philippus Malabayla, *disquisitio De ortu, canonicatu et recessu Casinen. S. Brunonis*, le Long, *bibl. Sac.*, tom. II, pag. 654; Legipontius, tom. II, *Histor. Lec. ord. S. Benedicti* p. 210, et

tom. III, p. 129. Opera S. Brunonis collecta, et illustrata ab abbate D. Constantino Cajetano Romæ existente, edita deinde fuere a Marchesio. Vid. *Armillini part. II. Bibliot. Benedict. Casinen.* p. 105. Expositio S. Brunonis in *Evang.* reperitur inter *latinos codices mss. bibl. Regiæ Parisiensis* cod. 2510, ejusdemque opuscula exstant in cod. 2314, ejusd. *bibl.*

S. BRUNONIS ASTENSIS

SIGNIENSIS EPISCOPI

EXPOSITIO IN PENTATEUCHUM.

I Rogasti me, dulcissime Pater et coepiscopo Petro, cujus dilectionis effectus tantum erga me semper exuberat ut merito non rogare, sed jubere debuissis, quatenus librum Geneseos tibi exponerem. Sed quia multis, ut tu ipse optime nosti, et quæ evitare non decebat, impeditus fui, ideo usque ad præsens tuam petitionem adimplere nequivi, magisque tibi, quem ad ignoscendum facilem esse sciebam, ad tempus inobediens existere volui quam ea non agere; quæ si non egissem, tibi quoque reprehensibilis apparerem. Tandem igitur, et si tarde, feci tamen quod rogando jussisti. A principio autem libri usque post arcæ Noe fabricationem, quoniam difficiliora esse videbantur, perneecessarium visum fuit, continue cuncta exposita sunt. Inde vero usque ad eum locum, in quo Jacob benedictionibus propriis filios benedicit, per singula quæque capitula, quæcumque expositione indigere videbantur, breviter historiis prænotatis satis compendiose allegorias subposuimus. Benedictiones quoque Jacob, quoniam et ipsæ difficultatis aliquid habere videbantur, continua expositione digestas invenies. Suscipe ergo quod rogasti, sitque tibi pignus amoris, nostrique te memorem semper tuis in orationibus facias.

INCIPIT

EXPOSITIO IN GENESIM.

CAPUT PRIMUM.

« In principio creavit Deus cælum et terram. » (71)
 In principio, inquit, et ante omnem creaturam creavit Deus cælum et terram. Hoc enim et Psalmista testatur, dicens : « Et tu in principio Deus terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cæli (*Psal. ci, 26*). » Non igitur prius cælum, quam terram, sed simul et cælum Deus creavit et terram. Unde et Istud : « Qui vivit in æternum creavit omnia simul (*Eccli. xviii, 1*). » Nam et si sex diebus omnia Deus hoc (72) eodem in libro fecisse narratur, simul tamen ex nihilo cuncta creasse dubitari non debet. Ipsam omnium rerum materiam simul creavit, ex qua discretis temporibus cætera, prout voluit, fieri præcepit. Dicatur ergo : In principio creaturarum omnium creavit Deus cælum, et ea scilicet quæ continentur in eo, id est angelos, virtutesque cælestes, et terram jam quasi prægnantem et parturientem, omniumque eorum materiam et matrem quæ ex ea oriuntur. Manifestum est ergo quoniam nec eorum, quæ modo fieri videntur, et si tempore

B prima sint, natura tamen prior terra non existit.

« Terra autem erat inanis, et vacua, et tenebræ erant super faciem abyssi, et Spiritus Dei ferebatur super aquas. » Inanis enim erat terra, quia sicut informis materia nondum eas quas nunc videmus in se formas impressas habebat. Erat autem et vacua, nullo eam habitante. Sed quare similiter de cælo non dicitur quod inane fuisset et vacuum, nisi quia, ut arbitrator, statim in ipsa sui creatione angelos habuit habitatores? Terra ergo, et si naturaliter cuncta quæ ex ea fiunt in se haberet, tamen quia nihil adhuc ex ea temporaliter factum fuerat, non immerito inanis vocatur et vacua. « Erant autem tenebræ super faciem abyssi, » quia nondum lux facta fuerat, quæ novam illam creaturam illuminaret. Abyssus vero, alta cæli, terræque profunditas intelligitur, quæ quidem tota tenebris replebatur Dei. vero Spiritus ferebatur super aquas, quia ut bonus artifex, hanc, quam videmus, tam multiplicem creaturarum varietatem, jam tunc facere disponebat (73). Sic enim et nos, exempli gratia,

(71) Cod. S. Crucis min. in Bibl. Laur.

(72) Idem Cod. S. Crucis min.

(73) S. Bruno D. Ambrosii sententiam secutus est, qui lib. I Hexameron, cap. 18, uli omissis aliis.